

Nätverk för
jämsköldhetsfrågor

Swe Q

Sveriges Quinnoråd

National Council of Women in Sweden

Tankesmedja och nätverk - på kvinnors villkor

TILLSAMMANS

Maj 2015

Nyhetsbrev nr 2

Årgång 20

TEMA!

BOENDE OCH TRANSPORTER PÅ KVINNORS VILLKOR

Detta nummer av TILLSAMMANS ägnas enbart åt boende och transporter med anledning av SweQ:s projekt "Kvinnors medverkan för en hållbar utveckling".

INNEHÅLL

- Vårt projekt rullar på
- Sveriges regering besviken efter förberedelsekonferens
- Dyster utveckling på svensk bostadsmarknad, läs utdrag ur Gret-Lis Grönlunds projektrapport
- **EXKLUSIV INTERVJU:** "Otålig visionalist", porträtt Gunlaug Östbye
- **EXKLUSIV INTERVJU:** "Bostaden är en mänsklig rättighet", intervju med Anna Olsson, ordförande Arkitekter utan gränser
- **Männen styr i de kommunala bostadsbolagen**
- **Svårare för kvinnor att ta MC-kort**
- **Gatutrakasserier ett globalt problem**
- **Slut med mäns bresande i tunnelbanan**
- **Aktiviteter i Swe Q projektet**
- **Bli medlem i Swe Q 2015 eller prenumerant!**

VÅRT PROJEKT RULLAR PÅ:

Projektet landar i Malmö...

Den 26-27 januari i år reste Gret-Lis Grönlund och Kirsti Kolthoff till Malmö för att delta i ett seminarium om klimatsäkring arrangerat av Region Skåne. De besökte också Kvinnorättsförbundet för att ta del av ett engagerat arbete för tusentals våldsutsatta kvinnor och barn.

...och dagen därpå Göteborg

Här åker våra projektledare spårvagn och besöker Kvinnofolkhögskolan för att diskutera boendefrågor med rektorn. Mötet resulterar i att man bestämmer att anordna ett seminarium ihop med även Västsvenska Kvinnors Lobby.

...och Riga

Marta Center i Riga, Lettland, arrangerade den 3:e mars en workshop om hur förebyggandet av våld utgör en förutsättning för kvinnors ekonomiska självständighet. Projektledare Kirsti Kolthoff gav ett tvärvetenskapligt perspektiv i ämnet där hon band ihop våld, genus, ekonomi och miljömässig hållbarhet.

Sveriges regering besviken efter FN:s förberedelsekonferens

SweQ har varit i kontakt med utrikesdepartementets koordinator Anders Arvidsson för en lägesrapport om regeringens förberedelser inför FN:s boendekonferens i Ecuador, oktober 2016 (UN Habitat). Man planerar att tillsätta en kommitté och bjuda in det civila samhället i samarbete med miljö- och näringsdepartementet. Den förberedelsekonferens som ägde rum i höstas (2014) var enligt Arvidsson en besvikelse. Idag ligger fokus på processfrågor och regelverk och man har ännu inte kommit in på substansfrågorna. Vilken minister som reser till Ecuador är i dagsläget inte klart men tre ministrar berörs, miljöminister Åsa Romson, bostadsminister Mehmet Kaplan och bistandsminister Isabella Löwén.

ANNIKA WÅLINDER

PÅ GÅNG I PROJEKTET

- en rapport om kvinnors boende och transporter
- vi utvecklar politiska förslag ställda till Sveriges regering

Dyster utveckling på svensk bostadsmarknad

Bostaden är en rättighet för alla. Detta fastställs i FN:s förklaring om de mänskliga rättigheterna, Europarådets sociala stadga samt den svenska regeringsformen. Vår bostadsförsörjningslag ska utmynna i riktlinjer för bostadsförsörjningen i varje kommun. Kommunfullmäktige ska anta dessa under varje mandatperiod.

Sekundär bostadsmarknad

Det blir allt svårare för utsatta personer att få en bostad på grund av den svenska bostadsbristen. På den sekundära bostadsmarknaden återfinns kommunernas utbud av boendelösningar för personer som inte själva kan skaffa sig en bostad på den ordinarie bostadsmarknaden. Genom ett socialt kontrakt som liknar ett andrahandskontrakt, förenas boende med tillsyn eller särskilda villkor. Enligt en undersökning gjord av Boverket mellan åren 2008-2013 har den här typen av kontrakt ökat med 45%.

Ökad hemlöshet

Det finns inga exakta siffror på antalet hemlösa personer i Sverige men Socialstyrelsen uppskattar flera tio tusentals. Att vara hemlös inkluderar allt från att bo på gatan och i olika härbärgen till att bo längre perioder inneboende hos vänner samt personer som av olika skäl håller sig gömda. Relativt fler kvinnor och utrikesfödda är hemlösa och man räknar att en tredjedel av gruppen hemlösa är föräldrar till barn under 18 år.

”Jag ska göra bostadskarriär”

Det svenska samhället som tidigare bostadspolitiskt hade plats för alla är nu ett uppdelat diskriminerande samhälle som bildar en nedåtgående spiral för dem som inte lyckats med att göra bostadskarriär.

AXPLOCK UR GRET-LIS GRÖNLUNDS PROJEKTRAPPORT

Otålig visionalist

HON HAR STIL. Arkitekten, journalisten och demokratiaktivisten Gunlaug Östbye öppnar dörren iklädd svart klänning, svarta skor och ett rött halsband. Lägenheten i Hammarby Sjöstad släpper in ljus från en strålande sol i början av mars.

Ett konstverk, en reproduktion av Matisse, sitter på väggen, ett annat av Poul Ströyer. Gunlaug bjuder på lyxiga skorpor och lapsangte i kinesiska tekoppar. Vardagsrummet är belamrat av höga bokhyllor till bredden fyllda med böcker. Här bor ett intellektuellt och kreativt par med ett gemensamt intresse för arkitektur. En stor gul häst av papier maché är spontant placerad i hörnet.

Jag träffade Gunlaug första gången när jag arbetade som projektledare på Sveriges Kvinnolobby för tolv år sedan. Vi reste tillsammans till FN:s världstoppmöte om hållbar utveckling i Sydafrika. I Johannesburg författade vi en gemensam politisk plattform adresserad till Sveriges regering. Gunlaugs engagemang var lika brinnande då som idag.

Hur tycker du att världstoppmötet påverkade världens utveckling?

Det mest positiva jag såg med mötet var att många NGO:s (Non Governmental Organisations) träffades för att skriva parallella manifest. Negativt var att endast de som har råd kan resa och påverka in i det sista.

Varför valde du att bli både arkitekt och journalist?

Som barn gjorde jag bopålar av långa remsor till mina pappersdockor och la ut på mattan för att visa hur de bodde. Min mor och far var journalister och jag skrev i en egen spalt i Aftontidningen redan som tioåring. När jag sedan gick på KTH var vi tjugofem flickor och 2000 pojkar. Och nu kallar jag mig för visionalist, något mellan arkitekt och journalist.

GUNLAUG VÄXTE UPP med en farmor som var lärarinna och flera starka kvinnliga förebilder inom familjen. Det var en självklarhet att studera vidare. På KTH framträdde nya inspirationskällor: Le Corbusier, Alvar Aalto och Frank Lloyd Wright. Männens dominans banade väg för uppstartandet av Kvinnors Byggforum. Nätverket verkar bland annat för att synliggöra kvinnor i byggbranschen.

Du var även en av initiativtagarna till Sveriges Quinnoråd, berätta hur det gick till!

Vid en informationsträff, 1990, inför Sveriges inträde i EG och senare EU ordnades ett lobbyingmöte med kvinnoorganisationer i Sverige. Här träffade jag Kirsti Kolthoff. Vi skrev stadgar och såg framför oss nya och flata strukturer med två ordföranden. I dag har vi en position som tankesmedja där vi ofta är först med idéer som sedan anammas av andra aktörer inom kvinnorörelsen.

Du är demokratiaktivist. Varför är delaktighet så viktigt i boendeprocesser?

Utan delaktighet blir det fel. Det är självklart för alla. I allt man företar sig måste man känna delaktighet, annars ger det varken glädje eller motivation. Det är också en demokratifråga.

Börjar det inte bli dags för oss kvinnor att förverkliga de liv vi vill leva?

Jag ser ingen motsats. Jag vill sätta fokus också på annat än trafficking och rätten att bestämma över vår egen kropp. Det är fortfarande viktiga frågor, vi måste jobba med dem tills de inte längre finns kvar. Men jag vill själv helst verka inom de områden jag kan, boende, miljö och hur människor mår. Jag har utformat min egen logotyp utifrån ledord som samverkan, samarbete och samförstånd. I en demokratisk dialog utvecklas ofta det som inte fanns tidigare.

GUNLAUG ÖSTBYE placerar människan i centrum, människan med respekt för naturen. Hon talar om vikten av att kvinnor och män samarbetar. Hon ställer frågan - hur mår människan? - men tillägger, med respekt för naturen. I hennes logotyp visar de två ringarna samarbetet mellan kvinnor och män. Den toppas av ett tak som symbol för byggande.

Att fler bostäder och lägre boendekostnader är exempel på stora utmaningar i det svenska samhället i dag, det vet vi, säger hon. Med ökad transparens och delaktighet går ärenden fortare. Charrettemetoden tog jag till Sverige 1987. Kort sagt innebär den att alla parter som berörs av ett byggprojekt träffas före start och kommer överens om ramar. Delaktighet gör att människors kunskap tillförs plan- och byggprocessen. Den ger trygghet och glädje – det är också billigare eftersom man redan innan tar hänsyn till de faktiska behov som finns. Att upptäcka och reparera brister i efterhand är både krångligt och kostsamt.

Om kvinnor bestämde, hur skulle våra boenden se ut då?

Vi måste utvecklas i samarbete med männen. Själva bostaden bör respektera att man ibland behöver kunna vara ensam, ibland tillsammans. Hammarby Sjöstad är bra planerad med både privata, halvprivata och gemensamma uteplatser.

GUNLAUG BERÄTTAR hur kvinnors erfarenheter bidragit till att man kan komma åt att städa bakom badkar samt att trottoarer fått låga rampar som underlättar för barnvagnar. Hon berättar hur hon i början av sin arkitektkarriär gjorde om en planlösning till en lägenhet och gav den en bredare entré för att ge plats åt barnvagnar. Avseende några småhus i längor ritade hon ett kök med en öppen förbindelse med vardagsrummet för ökad kontakt mellan den som lagar mat och gästerna. Detta avfärdades då av den manliga stadsarkitekten. I dag är det en mycket vanlig planlösning.

Urbaniseringen är en av vår tids stora utmaningar. Du talar om att ”Bo nära stad” som en möjlig lösning. Berätta mer!

Jag talar snarare om att förstärka landsbygden utanför städerna. Hela Sverige ska leva. Jag vill göra det möjligt för människor att arbeta och bo utanför storstaden, att behålla och eventuellt utveckla kommunikationer och service. Med dagens utveckling med datorer behöver inte alla bo nära städer. Mycket arbete kan skötas hemifrån. Bostaden behöver inte ligga i en stad.

SweQ ska formulera fyra politiska krav till Sveriges regering inför FN:s boendekonferens, Habitat III som äger rum i Ecuador i oktober 2016. Har du några förslag?

Regeringen bör inrätta ett Habitatkansli med minst en tjänsteman/kvinna på heltid. Sverige behöver samordna dialogmöten med NGO:s före världskonferensen, men också ha ett fortgående tvärsektorielt utvecklingsarbete både nationellt och internationellt gällande boende och boendemiljö.

NÄR GUNLAUG berättar om sin otålighet och hur trögt det är att i Sverige få acceptans för nya idéer får vi närkontakt. Jag säger att jag förstår henne.

- Alla är så låsta i traditionella strukturer, menar hon.

Min uppfattning är densamma. I Sverige finns ett fattigdomstänk som visar sig i tröghet. Rädsla för det okända. Avfärdande av nytänkande. En skräck över att förlora det man har vilket är ett hinder för vår samhällsutveckling.

GUNLAUG följer med mig till tvärbanan. Hon visar mig GlashusEtt, ett miljöinformationscenter i Hammarby Sjöstad. Jag har lite bråttom och måste gå men hoppas kunna göra ett återbesök i detta intressanta glashus. Gunlaug fortsätter vidare för att köpa semlor.

ANNIKA WÅLINDER
FOTO: PRIVAT

”Bostaden är en mänsklig rättighet”

TILSAMMANS intervjuar Anna Olsson, ordförande för Arkitekter utan gränser

Hej Anna! Hur känns det att leda ASF?

Inspirerande! Det är en förening som vill göra skillnad och som samlar en allt större skara engagerade medlemmar.

Berätta kort vad ASF gör!

ASF är en ideell organisation som arbetar för en hållbar byggd miljö, lokalt och globalt. Vår värdegrund kan sammanfattas i att alla människor har rätt till ett värdigt liv och ett hållbart boende. Arkitekter utan gränser samlar en växande grupp arkitekter, planerare och andra, som alla vill använda sina kunskaper och engagemang för att bidra till en mer hållbar och rättvis värld.

En grundpelare i er verksamhet är Hasselchartern, berätta vad den innebär! Detta är de grundpelare som såväl svenska ASF som övriga systerorganisationer runt om i världen lutar sig på. Det är tio punkter som beskriver vår gemensamma värdegrund. I kort handlar det bl a om en rättvis och hållbar utveckling, socialt ansvarstagande, jämlikhet och inkluderande och bostaden som en mänsklig rättighet.

Vad gör ASF-Sverige för att möta världens urbanisering? ASF:s medlemmar deltar i projekt både i flera länder runt om i världen och på hemmaplan i Sverige. Alla projekt utgår från ett samarbete med en lokal partner. Ett par av projekten har en tydlig koppling till urbaniseringen och framförallt med upprustning av slumområden. En annan viktig del av ASF's arbete är kunskapsspridning. Bland annat ordnar vi informationsträffar på olika ställen i Sverige för att sprida kunskap om utvecklingen i världens städer.

Det har ju visat sig att bristande delaktighet skapar brister i boendet. Vore intressant att höra din kommentar om detta! Delaktighet är såväl en fråga om demokrati som en förutsättning för att själv kunna påverka sin situation vad gäller t ex boende. ASF samarbetar sedan fler år t ex med den indiska organisationen SPARC som jobbar i slumområden runt om i Indien. Samarbetet är en inspiration vad gäller olika former för delaktighet. Deras arbete visar på hur det är möjligt inte bara att påverka utan att även ha ett reellt inflytande över sin framtida boendesituation.

arkitekter
utan gränser
SVERIGE

Jämställdhet är en grundläggande värdering hos er, berätta mer om det! Jämställdhet betyder troligen olika saker för olika personer inom föreningen. För mig personligen är rättviseperspektivet det grundläggande. Vi jobbar i första hand med den fysiska miljön och då handlar jämställdhet bl a om att den inte ska exkludera några grupper. Gestaltningen av det offentliga rummet är ett bra exempel på en del av stadsbyggandet där denna princip spelar stor roll.

FN:s boendekonferens Habitat äger rum i oktober 2016. Berätta hur ASF förbereder sig – kommer ni att åka med Sveriges regeringsdelegation? Vilka krav kommer att ställas från er sida? Vi har bestämt att vi under 2015 ska fokusera mer på detta. Jag vet i nuläget inte vart det kommer att leda. Vi åker dock inte med regeringsdelegationen. Ett syfte är att uppmuntra till diskussion och engagemang bland våra medlemmar. Ett av våra projekt – Korogocho Streetscape – har blivit inbjudna att delta i den andra förberedande konferensen som hålls i Nairobi nu i april. (Projektet syftar till att förbättra slumområdet Korogocho slum i Nairobi, Kenya, och genomförs i samarbete med ungdomar och barn, reds anm.).

Hållbar utveckling är en självklarhet för er. Hur tillämpar ni principen i ert arbete!

Hållbar utveckling kan innebära olika saker beroende på sammanhanget. Vårt syfte är att bidra till diskussion kring vad hållbar utveckling innebär. Vi uppmuntrar gärna till att ifrågasätta olika lösningar utifrån ett hållbarhetsperspektiv. Det gäller såväl inom våra egna projekt som i dialog med t ex arkitektkåren generellt.

Långsiktigt samarbete är en princip vi alltid strävar efter, framförallt när det gäller de projekt vi deltar i runt om i världen. En ambition är att skapa samarbeten som håller över tid. Det är viktigt för oss att vår lokala samarbetspart alltid är den som har det huvudsakliga ansvaret för projekten. Projekt ska inte stå och falla med enskilda individers engagemang som kan variera över tid.

Vilka är de stora utmaningarna gällande boende idag? Den stora utmaningen är förstås att hitta långsiktiga boendelösningar för alla de som idag står utanför den ordinarie bostadsmarknaden – såväl i Sverige som runt om i världen.

ANNIKA WÄLINDER

Nyheter i korthet...

Slut med mäns bresande med benen i tunnelbanan

SL: Visa hänsyn och sitt på ditt eget säte

New Yorks tunnelbana MTA, drev en vinterkampanj mot man-spreading i tunnelbanan, dvs att män särar på benen. Även om SL inte planerar en dylik kampanj så har man noterat att många vill ha ett liknande budskap i Stockholms tunnelbana. SL medger dock att det inte är okej att ta upp hela sittdelen för sig själv och uppmanar medresenärer att visa hänsyn mot varann. Det finns idag ingen uttryckt regel om bresande med benen men Lovisa Åbom på SL tycker personligen att man har rätt att säga till och be personen bredvid att flytta in lite.

KÄLLA: <http://www.alltomstockholm.se/stadsliv/article4121634.aos>

Gatutrakasserier ett globalt problem

UN Habitat och UN Women i gemensamt event på FN:s kvinnokommission i New York

I mars 2015, på den 59:e sättningen av FN:s kvinnokommission i New York hölls ett event där man diskuterade möjligheter och utmaningar för att stärka kvinnor avseende den publika sfären som är en viktig aspekt i kvinnors vardagsliv.

I den snabba, globala urbaniseringen är det oerhört viktigt att inkludera jämställdhet i stadsplanering, lagstiftning och ekonomisk utveckling. Inkluderande städer tar hänsyn till kvinnor och flickor i det ekonomiska, sociala, politiska och kulturella livet i städerna. Man slog fast att gatutrakasserier är ett globalt problem.

Den publika sfären är ett viktigt säte för demokrati där kvinnor och flickor ska ha möjlighet att ta en aktiv roll på gator och torg.

På detta event efterfrågades också initiativ för flick-ebarnets säkerhet runt om i världen. På Jamaica har kvinnor från gräsrotterna pekat ut konfliktområden och osäkra zoner i den publika sfären.

KÄLLA: UN Habitat Newsletter Issue 7 2015

Svårare för kvinnor att ta MC-kort

Sveriges Motorcyklister har under många år pekat på att kvinnor i allt högre utsträckning än män underkänns i körproven. Nu ska nya regler ge kvinnor rättvisare förutsättningar att ta körkort för motorcykel, skriver DN.

Statens väg- och trafikforskningsinstitut (VTI) har på förra regeringens uppdrag undersökt förarprovet ur ett genusperspektiv. Man kom bland annat fram till att kortare personer missgynnas vid manöverproven i låg fart. Eftersom kvinnor i regel är kortare än män har de alltså sämre förutsättningar vid de proven.

Från den 1 maj ändras riktlinjerna för körprovets A-behörighet. Fokus kommer att ligga på hur förarna klarar trafiksäkerheten snarare än manöverprov i låg hastighet.

KÄLLA: DN 2015-04-13

Männen styr i de kommunala bostadsbolagen

Hyresgästföreningens medlemstidning Hem & Hyra har för tredje gången granskat bostadsbolagens styrelser. Det visar sig att fyra bolag saknar kvinnor bland ledamöterna och sju av 26 bolag har en kvinna som ordförande (jmf fyra stycken år 2011). Amanda Lundeteg, vd för stiftelsen Allbright, hänvisar till studier som visar att jämställda ledningsgrupper går upp i IQ samt har högre avkastning.

Källa: Hem & Hyra 2015:3

Aktiviteter i Swe Q projektet

Låt din röst bli hörd genom att komma med i våra aktiviteter!
Kontakta projektledare Kirsti Kolthoff, kirsti.kolthoff@spray.se
GÖTEBORG

Torsdagen 21 maj kl 14.30-17.30

Samtal på Kvinnofolkhögskolan

Anna-Lena Mellquist, Lerum, Västsvenska Kvinnors Lobby/Kvinnoujouren i Alingsås
Gret-Lis Grönlund, Östhammar, fd ordförande i Hyresgästföreningen regionalt och lokalt,
var med och grundade kollektivboenet Färdknäppen i Stockholm

Swe Qs lunchmöten varje månad i Stockholm fortsätter den 10 juni

på Mongolian BarbeQue, Vasag. 6. Kom med och diskutera och informera om aktuella frågor! Information.
Anmäl till info@sweq.se så att vi vet hur många platser vi ska hålla.
KVINNOR! VÅR RÖST BEHÖVS för att uppnå hållbar utveckling!
Kom med och ställ krav på boende, kollektivtrafik och transporter!

Bli medlem i Swe Q 2015 eller prenumerant!

Som medlem kan du engagera dig för jämställdhet och få regelbunden kvalitativ information.

Medlemsavgifter

Enskild medlem 150 SEK Organisationer 200 SEK med mindre än 500 medlemmar

Prenumeration 100 SEK 300 SEK med 500 medlemmar eller mer

Betala till plusgiro konto 72 86 46-1. Meddelas endast här! Ingen separat blankett kommer.

TILLSAMMANS REDAKTION

REDAKTÖR: ANNIKA WÄLINDER

REDAKTIONSKOMMITTÉ: KIRSTI KOLTHOFF, PIRJO TALVITIE, GUNLAUG ÖSTBYE

Swe Q arbetar för

- Jämställdhet mellan kvinnor och män på samhällets alla plan
- mänskliga rättigheter och skyldigheter
- internationell förståelse och fred
- genom informationsinsatser, kontakt- och nätverksbygge samt som tankesmedja och på kvinnors villkor.

Swe Q är partipolitiskt och religiöst obundet och arbetar på kvinnors villkor.

Swe Q är medlem i paraplyorganisationen Sveriges Kvinnolobby som har det svenska medlemskapet i European Women 's Lobby – EWL. Swe Q är därmed en av ca 2 500 medlemsorganisationer i EWL.

Enskilda personer och ideella kvinno- och jämställdhetsorganisationer
- välkomna som medlemmar!

Gå med i Swe Q:s e-post nätverk genom att mejla info@sweq.se

Swe Q:s adress: c/o Talvitie, Valhallavägen 148 F, 7 tr, 115 24 Stockholm

Information ges regelbundet till prenumeranter på e-post och på Facebook - gilla oss!

Hemsida www.sveq.se/wp

Ledningsgrupp

Solveig Roth-Johansson, ordförande samt web- och facebookansvarig, Stockholm, tfn 08-647 91 15

Pirjo Talvitie, Stockholm, kassör, tfn 08-663 48 57

Kirsti Kolthoff, Österbybruk, sekreterare, projektledare och redaktör, mobil 070-244 89 13

Meriem el Mezouak, Hallstavik, ledamot

”Den enskildes personliga, ekonomiska och kulturella välfärd skall vara grundläggande mål för den offentliga verksamheten. Det ska särskilt åligga det allmänna att trygga rätten till hälsa, arbete, bostad och utbildning samt att verka för social omsorg och trygghet.”

-Sveriges regeringsform